

DEMİRCİ EĞİTİM FAKÜLTESİ SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ ADAYLARININ PROFİLİ VE SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİNİ TERCİH ETME NEDENLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Murat Yargı TAŞ

Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi örnekleminde, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'nde öğrenim gören öğretmen adaylarının sosyo-ekonomik durumlarının, öğrencilerin alan tercihlerinin nedenlerinin ve bu tercihlerinden duydukları memnuniyet düzeyinin belirlenmesidir. Bu amaçla betimleyici nitelikte olan bu çalışma ile Demirci Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği'nde okuyan birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine on yedi maddeden oluşan bir anket uygulanmıştır. Anketin sonuçları tablolar halinde, yüzde ve frekans kullanılarak değerlendirilmiştir. Yapılan ankete Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenimlerini sürdürmekte olan 489 öğretmen adayından seçilen 160 öğretmen adayı katılmıştır. Bu çalışmada öğretmen adaylarının gelir düzeyi düşük ailelerden geldikleri, bu alanı alt sıralarda tercih ettikleri, ailelerinin eğitim düzeyinin düşük olduğu, çoğunluğunun kent kökenli olduğu, gelecekte iş bulma kaygısının yüksek olduğu, ders çalışma alışkanlıklarının planlı olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci profili, sosyal bilimler, sosyal bilgiler, öğretmen yetiştirme, meslek seçimi

PROFILES OF PRESERVICE SOCIAL SCIENCE TEACHERS OF THE FACULTY OF EDUCATION AT DEMİRCİ AND AN EVALUATION OF THEIR REASONS FOR STUDYING SOCIAL SCIENCES

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the socio-economic status of pre-service teachers enrolled at the department of Social Sciences Education at Celal Bayar University as well as to determine their reasons for being in this department and their levels of satisfaction with their choice. To this end, in this study, which is a descriptive one, a questionnaire which consists of seventeen items were applied to freshmen, sophomore, junior, and senior students studying at the department of Social Sciences Education at the Faculty of Education, Demirci. The results of the questionnaire were evaluated in tables by using percentages and frequency. 160 preservice teachers

¹ Doç. Dr. Serap TABAK'a uygulama aşamasındaki yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

participated in the questionnaire, and they were selected among the 489 pre-service teachers who are currently enrolled at the department of Social Sciences Education. It was determined that preservice teachers come from families with low-income levels, that this field is not their first choice, that the level of education of their parents is low, that most of them are from urban origins, that they have the anxiety of unemployment and that they don't have organized study habits.

Keywords: *Student profile, social sciences, social studies, teacher training, choice of profession*

GİRİŞ

Bireyin meslek seçiminde doğru ve isabetli karar vermesi o meslekte daha başarılı olması için temel teşkil etmektedir. Bir kimsenin doğru ve yerinde karar verebilmesi için önce neler istediğini bilmesi ve mevcut seçenekleri, istediklerini karşılayabilmesi açısından irdelemesi, her bir seçeneğin sağladığı olanakları değerlendirmesi gerekir. Seçeneklerin erişilebilirliği ise, bireyin sahip olduğu fiziksel, zihinsel, duyuşsal ve parasal olanaklarla sınırlıdır. O halde karar verme durumunda olan kişinin yapacağı ikinci iş, yeteneklerini ve olanaklarını değerlendirmek ve sahip olduğu olanaklarla, istenilir yönleri en çok, istenmeyen yönleri en az ve erişme olasılığı en yüksek olan seçeneğe yönelmektir. Bu işlemi sağlıklı olarak gerçekleştirmenin ön koşulu ise kişinin ilgileri, yetenekleri ve değerleri hakkında açık, berrak bir fikre sahip olması gerekir (Pesen, Odabaş ve Bindak, 2005).

Öğretmenlik mesleği çok eski bir uğraş alanı olmasına rağmen bunun bir meslek olarak kabul görmesi oldukça yenidir. Günümüzde bile birçok insan belli konuda bilgi ve beceriye sahip olan kişilerin öğretmen olabileceğine inanmaktadır. Oysa eğitimin bir bilim olarak ortaya çıkması ve gelişmesiyle birlikte öğretmenlik meslek bilgisi önem kazanmaya başlamış ve öğretmenlik mesleği için bireylerin özel bilgi ve becerilere sahip olması gerekliliği ortaya çıkmıştır (Köksalan, İter ve Görmez, 2010).

Okulda verilen eğitimde, bireyin davranışlarını istenilen yönde değiştirebilmesini sağlayacak olan temel öge öğretmendir. Öğretmen heyecanı, kişiliğiyle, davranışlarıyla, bilgisiyle öğrencisini etkileyerek, onların olumlu ya da olumsuz davranış kazanmalarını sağlar. Bu süreç içinde öğretmenin sahip olması gereken nitelikler arasında genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgisi vardır. Ancak bu yeterliklerin yanında öğretmenin duyuşsal tepkileri özellikle mesleğine karşı geliştirdiği tutumları da önemlidir. Çünkü bireyin mesleki başarısında etkili olan faktörlerin başında mesleğe yönelik sahip olunan tutum gelmektedir (Sezer, Pınar ve Yıldırım, 2010).

Günümüz toplumunda sürekli yaşanan ekonomik, kültürel, sosyal gelişmeler ve değişimler, bireylerin birçok alanda kazanımlara ve bu kazanımları yaşamda uygulayabilecek becerilere sahip olması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu beklentileri ve ihtiyaçları karşılayabilmek için program geliştirme çalışmaları sürekli yapılmaktadır. Toplumun ihtiyaçlarını karşılama tüm derslerin hedefleri arasında yer almasına rağmen bazı derslerin bu konuda

sorumluluğu daha fazladır. Sosyal Bilgiler dersi de toplumsal ihtiyaçları karşılama sorumluluğu en fazla olan derslerden biridir (Gömleksiz ve Cüro, 2011).

Sosyal bilgilerin amaçlarının gerçekleştirilmesinde sosyal bilgiler öğretmeninin çok önemli rolü vardır. İlerlemenin ve değişimin sürekli olduğu toplumlarda, sosyal bilgiler öğretmeninin toplumun geliştirilmesindeki sorumluluğu yüklenmesi gerekmektedir. Sosyal bilgiler öğretmeninin görevi gelenekçi bilgi aktarımı yerine, gelişmeleri ve ilerlemeleri takip ederek öğrencilerini topluma ve çağa hazırlamaktır. Bilim, teknoloji ve toplum sürekli gelişip değişirken sosyal bilgiler öğretmeninin kendisini geliştirmemesi düşünülemez (İskender, 2007).

Türkiye’de sosyal bilgiler eğitimi geliştirmek için, bu bölümde okuyan öğrencilerin profilleri iyi analiz edilmelidir. Bu analizi yaparken öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri, sosyal bilgiler öğretmenliğini tercih nedenleri, bu alanı kaçınıcı sırada tercih ettikleri, sosyal bilgiler eğitimi mecbur kaldıkları için mi yoksa kendi istekleriyle mi tercih ettikleri, öğrenim süreci boyunca bölümlerinden memnun kalıp kalmadıkları, ders çalışma alışkanlıklarının nasıl olduğuna dikkat etmek gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı

Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi örnekleminde, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği’nde öğrenim gören öğretmen adaylarının sosyo-ekonomik durumlarının, öğrencilerin alan tercihlerinin nedenlerinin ve bu tercihlerinden duydukları memnuniyet düzeyinin belirlenmesi bu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Problem Cümlesi

Sosyal bilgiler öğretmenliği adaylarının bu bölümü tercih etmelerinde; kişisel, sosyal ve ekonomik özelliklerinin bu bölümü tercih etmeye etkililik derecesi nedir?

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma, betimleyici nitelikte olup veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Anket araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Anket geliştirilirken uzman görüşlerinden ve daha önce bu konuda yapılan çalışmalardan yararlanılmıştır. Bu çalışma için gerekli teorik bilgiler, literatür taraması sonucunda elde edilmiştir.

Evren

Bu çalışmanın evrenini, eğitim fakültelerinde sosyal bilgiler öğretmenliği anabilim dallarının birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında okuyan öğretmen adayları oluşturmaktadır.

Örneklem

Çalışmanın örneklemini Celal Bayar Üniversitesi Demirci Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Öğretmenliği birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü sınıflarında öğrenimlerini sürdürmekte olan 489 öğretmen adayı içinden

seçkisiz örneklem (random sampling) yoluyla belirlenen 160 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması

Sosyal bilgiler öğretmenliğinde öğrenimlerini sürdüren öğretmen adaylarına çeşitli zaman dilimlerinde, araştırmacı tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. Bu anket formu daha önce bu alanda yapılmış araştırmalar incelenerek ve uzman görüşleri alınarak oluşturulmuş ve uygulanmıştır. Anket formu, öğretmen adaylarının sosyo-ekonomik durumlarına, öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerine, eğitim aldıkları yerleşim yerindeki yaşama şartlarına ilişkin on yedi maddeden oluşan soruları içermektedir. Anketin güvenilirliğini ölçmek için, SPSS 20.0 (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır ve Cronbach Alpha katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. Bu değer anketin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Verilerin Analizi

Uygulanan anket sonucunda frekans dağılımları, yüzdelik oran olarak tablolar halinde ele alınmıştır. Aynı zamanda tablolar arasında birbirini destekleyen veriler, karşılaştırılarak yorumlanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma sonucu elde edilen veriler aşağıda tablolar halinde ele alınarak değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Cinsiyet dağılımı

Frekans (Erkek)	Oran (%)	Frekans (Kadın)	Oran (%)
75	46,875	85	53,125

Örnekleme oluşturan öğretmen adaylarının 75'i erkek 85'i kadındır. Örneklemin %46,8'ini erkekler %53,13'ünü kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 2. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Anne ve Babalarının Eğitim Durumları

Mezuniyet Durumu	Anne (Frekans)	Baba (Frekans)	Anne	Baba
			Oran (%)	Oran (%)
Okur-Yazar	12	5	7.5	3.12
Okur-Yazar Değil	41	12	25.62	7.5
İlkokul	76	68	47.5	42.5
Ortaokul	20	31	12.5	19.37
Lise	10	26	6.25	16.25
Yüksekokul- Üniversite	1	18	0.62	11.25
Lisansüstü	-	-	-	-

Öğretmen adaylarının anne-babalarının eğitim düzeylerinin düşük olduğunu görmekteyiz. Bu oranları incelediğimiz zaman babaların eğitim durumunun annelerden daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Nitekim annelerin

%25.62'si okur-yazar değilken babaların %7.5'inin okur-yazar olmadığını görmekteyiz.

Tablo 3. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Anne ve Babalarının Meslek Dağılımları

Meslekler	Anne (Frekans)	Baba (Frekans)	Anne	Baba
			Oran (%)	Oran (%)
Ev Hanımı	149	-	93.12	-
Memur	3	17	1.87	10.62
İşçi	2	22	1.25	13.75
Serbest Meslek	1	41	0.62	25.62
Emekli	2	26	1.25	16.25
Çiftçi	2	31	1.25	19.37
Öğretmen	-	5	-	3.12
Diğer	1	18	0.62	11.25

Örnekleme annelerden öğretmenlik mesleğine sahip kimsenin olmadığını görmekteyiz, buna karşın babaların %3.12 gibi küçük bir oranı da öğretmendir. Annelerin Tablo 2 de yüksekokul-üniversite bitirme oranları 0.62 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Kardeş Sayıları

Kardeş Sayısı	Frekans	Oran (%)
Bir	21	13.12
İki	31	19.37
Üç	30	18.75
Dört	16	10
Beş	18	11.25
Altı ve Üstü	40	25
Yok	4	2.5

Öğretmen adaylarının altı ve üstü kardeş sayısının %25 ile tüm kategorilerde en yüksek oran olduğunu görmekteyiz. Buna karşın kardeşi olmayan %2.5 ile en düşük orana sahiptir. Ailelerin çocuk sayılarının, günümüzdeki aile yapısının tersine fazla olduğunu görmekteyiz

Tablo 5. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Doğduğu Yerleşim Birimi

Doğduğu Yerleşim Birimi	Frekans	Oran (%)
Köy	33	20.62
Kasaba	12	7.5
İlçe	71	44.37
İl	33	20.62
Büyük Şehir	11	6.87

Öğretmen adaylarının yarısına yakını (%44.37) ilçelerde doğmuştur. Buna karşın öğretmen adaylarının sadece %6.87'si büyük şehirlerde doğmuştur. İl, ilçe, büyük şehir oranlarını topladığımızda % 71.86 gibi yüksek bir oranının kentsel kökenli olduğunu görmekteyiz

Tablo 6. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Ailelerinin Aylık Gelir Durumu

Ailenin Aylık Gelir Durumu	Frekans	Oran (%)
250 TL'den Az	10	6.25
250-500 TL Arası	32	20
500-1000 TL Arası	60	37.5
1000-1500 TL Arası	39	24.37
1500-3000 TL Arası	15	9.37
3000 TL ve Üstü	4	2.5

Öğretmen adaylarının çoğu alt gelir düzeyine sahip ailelerden gelmektedirler. Bu oranın düşük olmasında tablo 3'deki verileri de inceleyecek olursak öğretmen adaylarının annelerinin %93.12 gibi yüksek bir oranının çalışmaması ve ailenin ekonomik gelirine katkı sağlamamasının büyük bir etkisi olduğunu görmekteyiz.

Tablo 7. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Mezun Olduğu Lise Türü

Mezun Olduğu Lise Türü	Frekans	Oran (%)
Genel Lise	131	81.87
Anadolu Öğretmen Lisesi	2	1.25
Meslek Liseleri	1	0.62
İmam Hatip Lisesi	2	1.25
Kolej	1	0.62
Diğer	23	14.37

Örneklemdaki Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının %81.87 gibi büyük çoğunluğu genel liselerden mezun olmuştur. Anadolu öğretmen liselerinden

mezun olanlar %1.25 gibi düşük bir orana sahiptir. Diğer diye nitelendirdiğimiz alanda %14.37'lik bir orana sahip olduğuna görmekteyiz.

Tablo 8. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Üniversiteye Girişte Sosyal Bilgiler Öğretmenliğini Tercih Sırası

Tercih Sırası	Frekans	Oran(%)
1-5	56	35
6-10	21	13.12
11-15	32	20
16 ve Üstü	51	31.87

Adayların %35'i ilk 5 tercih içerisinde, geri kalan adayların %64.99'u tercih sırasında 6 ve üstü tercihlerinde bu alana yer vermişlerdir. Bu durum bu alana duyulan ilginin de az olduğunu bize göstermektedir. Öğretmen adayları genel olarak sosyal bilgiler öğretmenliğine son tercihlerinde yerleşmişlerdir ve son tercihler genellikle üniversiteye aday kişilerin önem sırasında son sıraları teşkil etmektedir.

Tablo 9. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Sosyal Bilgiler Öğretmenliğini Tercih Nedenleri

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Tercih Nedenleri	Frekans	Oran (%)
Öğretmenlik Mesleğini Sevdiğim İçin	89	55.62
Yaşadığım Şehre Yakın Olduğu İçin	-	-
Tercih Hatası	8	5
Ailem İsteddiği İçin	9	5.62
Açıkta Kalmamak İçin	22	13.75
Ekonomik Sebeplerden Dolayı	5	3.12
Puanım Bu Alana Yettiği İçin	27	16.87

Tablo 9'da öğretmen adaylarının bu alanı tercihlerinin nedenleri yer almaktadır. Öğretmenlik mesleğini sevdiği için seçenlerin oranı %55.62, kendi istekleri dışında zorunlu olarak veya istemedikleri halde bu alanı tercih edenlerin oranı %44.38'dir. Diğer yandan tablo 8'deki verileri incelediğimizde öğretmen adaylarının %64.99'u tercih sırasında 6 ve üstü tercihlerinde bu alana yer vermişlerdir. Bu durumda öğretmen adaylarının bu bölümü seçerken seçenekleri arasında bu bölüme son sırada yer vermelerinin istek dışındaki sebepleri olduğunu görmekteyiz.

Tablo 10. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Demirci’de Barınma Yerleri

Barınma Yeri	Frekans	Oran (%)
Yurtkur	64	40
Özel Yurt	13	8.12
Ailenizle	8	5
Misafirhanede	-	-
Tanıdık Akraba Yanında	-	-
Birkaç Arkadaşla Birlikte Evde	63	39.37
Tek Başına Evde	12	7.5

Tablo 10’da öğretmen adaylarının öğrenim süresince barındıkları yerlerin oranlarına yer verilmiştir. Buna göre adayların iki kategoride yoğunlaştıklarını görmekteyiz. Bunlardan birincisi %40 oranıyla Yurtkur ve %39.37 oranıyla birkaç arkadaşla evde kategorilerinin yer aldığını görmekteyiz. Tablo 6’daki verilere baktığımızda ailelerin aylık 1500 TL gelirin altında %88.12 gibi yüksek bir oran olduğunu görmekteyiz. Bu durumda ailelerin ekonomik düzeylerini göz önüne aldığımızda bu iki kategorinin, öğrencilerin bütçeleri oranında kalmaya elverişli yerler olduğunu söyleyebiliriz. Tek başına evde kalma oranının %7.5 olmasında Demirci ilçesinde kira fiyatlarının düşük olmasının da etkisi vardır. Özel yurttaki kalanları %8.12 gibi düşük bir oranda kalmasının sebebi ilçedeki özel yurt seçeneklerinin kısıtlılığından kaynaklanmaktadır.

Tablo 11. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Derslerine Çalışma Düzeni

Çalışma Şekli	Frekans	Oran (%)
Düzenli	18	11.25
Düzensiz	41	25.62
Sınav Zamanı	96	60
Haftalık veya Aylık Planla	5	3.12

Öğretmen adaylarının derslerine çalışma düzenlerine baktığımızda sınav zamanı çalışanların oranının %60 olduğunu görmekteyiz. Adayların %85.62’si düzenli çalışmamaktadır.

Öğrencilerin okul başarısını etkileyen en önemli faktörlerden birisi, öğrencilerin sahip olduğu çalışma stratejileri ve tutumlarıdır. Yapılan pek çok çalışmada etkili ders çalışma stratejileri ve alışkanlıkları kullanılmasının, derslerdeki akademik başarıyı arttırdığı görülmüştür. Ders çalışma alışkanlıkları ile ilgili olarak ülkemizde yapılan çalışmalara genel olarak bakıldığında, ders çalışma alışkanlıkları ve tutumları ile ilgili çeşitli düzeylerde (ilköğretim,

ortaöğretim ve lisans) araştırmaların yapıldığı, ders çalışma alışkanlıklarının akademik başarı üzerinde etkili olduğu, başarılı öğrencilerin daha verimli ders çalışma alışkanlıklarına sahip olduğu üzerinde yoğunlaştığı ve genellikle öğrencilerimizin verimli ders çalışma alışkanlıklarına ya sahip olmadıkları ya da ancak orta düzeylerde sahip oldukları görülmektedir. Alışkanlık haline getirme boyutuna bakıldığında ise, öğrencilerin ders çalışmayı ve öğrenmeyi çok fazla alışkanlık haline getiremedikleri görülmektedir (Koç, 2010).

Bu durumda üniversitede elde edilen teorik bilgilerin öğretmenlik mesleğine başlandığında da kullanılacağı göz önüne alınırsa düzensiz çalışma öğretmen adaylarının mesleğe başladıklarında sorun yaşamalarına neden olabilir.

Tablo 12. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Gelecekte İş Bulma Kaygısı

İş Bulma Kaygısı	Frekans	Oran (%)
Evet	121	75.62
Hayır	28	17.5
Düşünmedim	11	6.87

Tablo 12’de öğretmen adaylarının gelecekte iş bulma kaygısı ölçülmek istenmiştir. İş bulma kaygısına %75.62 gibi yüksek bir oranda evet yanıtının verildiğini görmekteyiz. Adayların %17.5’inin kaygı duymadığı, %6.87’sinin de bunu düşünmedikleri görülmektedir. İş bulma kaygısının, bu denli yüksek olmasında bu alanda yapılan öğretmen atama sayısının düşük olmasının, önemli bir etkisi bulunmaktadır. Bu durum, adayları öğrenimleri boyunca psikolojik olarak kaygılandırabilir ve aldıkları eğitimleri olumsuz olarak etkileyebilir.

Tablo 13. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Sosyal Bilgiler Öğretmenliğine Duyduğu İlgi Düzeyi

İlgi Düzeyi	Frekans	Oran (%)
Çok Fazla	44	27.5
Normal	98	61.25
Az	14	8.75
Hiç	4	2.5

Tablo 13’de öğretmen adaylarının alanlarına duydukları ilgi düzeyi yer almaktadır. Öğretmen adaylarının %27.5’i çok fazla, %61.25’i normal, %8.75’i az, %2.5’i hiç ilgi duymamaktadır. Adayların alanlarına yüksek bir düzeyde ilgi duymaması ile bu alanı tercih ederken %64.99’unun 6 ve üzeri tercih sırasında bu alana yer verdiğini göz önünde alırsak bu ilgi düzeyi ile tercih sırası arasında bir ilişki olduğunu görürüz (Tablo 8).

Tablo 14. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Bölümlerini Değiştirme Fırsatı Verildiğinde Bu isteği Yerine Getirip Getirmeme Durumları

Bölüm Değiştirme Olasılıkları	Frekans	Oran (%)
Evet	78	48.75
Hayır	61	38.12
Kararsızım	21	13.12

Tablo 14’de öğretmen adaylarına bir fırsat verildiğinde bölümlerini değiştirmek isteyip istememelerinin oranları yer verilmiştir. Adayların yarısına yakını yani %48.75’i böyle bir fırsatları olduğunda alanlarını değiştirmek istediklerini, %38.12’si değiştirmek istemediklerini, %13.12’sinin kararsız oldukları görülmektedir. Tablo 13’de yer alan, ilgi düzeylerinin düşük olması Tablo 14’de de görülmektedir. Adayların alanlarına duydukları ilginin az olduğunu görmekteyiz.

Tablo 15. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının En Çok İlgi Duyduğu Sosyal Bilim Dalı

Sosyal Bilim Dalı	Frekans	Oran (%)
Tarih	67	41.87
Coğrafya	52	32.5
Hukuk	8	5
Sosyoloji	3	1.87
Felsefe	8	5
Arkeoloji	8	5
Psikoloji	14	8.75

Öğretmen adaylarının tarih ve coğrafyaya olan ilgileri %74.37 gibi yüksek bir orana sahiptir. Psikoloji %8.75, felsefe, hukuk ve arkeoloji %5, sosyoloji %1.87 ile en düşük ilgi düzeyi olarak yer almıştır. Sosyal bilgiler eğitiminin temeli olan alanların en yüksek oranları aldığını görmekteyiz.

Tablo 16. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Sosyal Bilgiler Öğretmenliği’ni Tercih Ederken Mesleki Rehberlikten Yararlanma Oranları

Mesleki Rehberlik Alma	Frekans	Oran (%)
Evet	43	26.87
Hayır	88	55
Profesyonel Olarak	3	1.87
Dolaylı Olarak	26	16.25

Meslek seçmek hayat biçimini seçmek demektir. Bu nedenledir ki gençlerin gerçekçi ve doğru seçim yapmaları gereklidir. Kendine uygun meslek seçmiş olan bireylerin toplumda işlerini severek yaptığını, mesleğinde ilerlediğini böylece hem coşkulu hem mutlu hem de verimli olarak yaşamalarını sürdürmekte olduğunu görmekteyiz. Buna karşılık seçtikleri meslek, yetenek ve

İlgilerine uymayan kimselerin çalışmaya karşı isteksiz, verimi düşük, yeniliklere direnen ve her zaman mesleklerini değiştirme gayreti içerisinde olduklarını görmekteyiz (Sarıkaya, Khorshid, 2009). Bu nedenle günümüzde meslek seçiminde mesleki rehberlikten yararlanmak son derece önemlidir. Bu durumu incelediğimizde tablo 16'da Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının %26.87'si mesleki rehberlik almış, %55 gibi yüksek bir oranı mesleki rehberlik almamış, profesyonel olarak yararlananların oranı %1.87 ile çok düşük bir seviyededir. Dolaylı olarak mesleki rehberlikten yararlananların oranı ise %16.25'tir. Mesleki rehberlikten yararlanma oranını tablo 14'deki verilerle karşılaştırdığımızda adayların %48.75'inin mesleğini değiştirmek istemesi, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bu mesleği seçerken mesleki rehberlikten yararlanmalarının etkili olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 17. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Adaylarının Sayısal Alandaki Becerilerinin İyi Olması Durumunda Bu Alanı Tercih Etme Durumları

Sayısal Başarı Durumundaki Olasılıklar Sonucu Bölüm Tercihleri	Frekans	Oran (%)
Evet	28	17.5
Hayır	103	64.37
Kararsızım	11	6.87
Düşünmedim	18	11.25

Tablo 17'de sosyal bilgiler öğretmenliğinde okuyan öğretmen adaylarına sayısal yeteneklerinin iyi olması durumunda bu bölümü tercih edip etmeyeceklerini sorduk ve %64.37'si hayır, %17.5'i evet, %6.87'si kararsızım, %11.25'i de düşünmedim demektedir. Adayların sayısal alana duyduğu ilginin büyük oranda az olduğunu görmekteyiz. Tablo 14'de Sosyal bilgiler öğretmenliği adaylarına bölümlerini değiştirme fırsatı verildiğinde evet diyenlerin oranının %48.75 olduğunu görüyoruz. Bu durum, bize adayların sözel bölüm içerisinde başka bir alanı tercih etmek istediklerini göstermektedir.

SONUÇ

Bu araştırmada, Demirci Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören Sosyal Bilgiler Öğretmenliği adaylarının profil yapılarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan 160 öğretmen adayının cinsiyet dağılımına baktığımız zaman kadın-erkek oranının birbirine yakın olduğunu görmekteyiz. Araştırmada 75 erkek, 85 kadın yer almıştır. Kızılcıoğlu'nun 2002-2003 öğretim yılında Necatibey Eğitim Fakültesi'nde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği adayları ile ilgili yaptığı araştırmada (n=765) 342 kadın, 394 erkek öğretmen adayının yer aldığı tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının ailelerinin eğitim seviyelerine baktığımız zaman, babaların eğitim seviyelerinin annelere göre daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Araştırmada annelerin ilkökul mezunu olma oranı %47.5 iken babaların %42.5, lise ve üstü okullardan mezun olma oranına baktığımızda annelerin %7, babaların %27.5 oranında olduğunu

görmekteyiz. Benzer bir sonuç, Okçabol ve Gök'ün 1998 yılında yaptıkları öğretmen profili ile ilgili araştırmada tespit edilmiştir. Bu araştırmada babaların ilkokulu bitirme oranı %42 iken annelerin %32, lise ve üstü öğrenimde babaların %20 iken, annelerin %5 olduğu tespit edilmiştir. Sosyal Bilgiler Öğretmenliğini tercih etmede, adayların %55'i bu mesleği sevdiği için tercih ettiğini belirtmiştir. Gürbüz ve Kışoğlu'nun 2007 yılında yaptığı araştırmaya baktığımızda, adayların %50'sinin öğretmenlik mesleğini sevdiği için tercih ettiği tespit edilmiştir. Ailelerin ekonomik durumlarına baktığımız zaman adayların genellikle, sosyo-ekonomik düzeyi düşük veya orta düzeyde olan ailelerden geldiğini görmekteyiz. 160 öğretmen adayından 141'inin ailesinin aylık geliri 0-1500 TL arasındadır. Karatekin, Aksoy'un 2012 yılında yaptığı araştırmada da (n=1587) 1051 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği adayı ailesinin aylık ekonomik gelirinin 0-1300 TL arasında olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada Sosyal Bilgiler Öğretmenliği adaylarının en çok ilgi duyduğu sosyal bilim dallarına baktığımızda en başta Tarih ve Coğrafyanın geldiğini görmekteyiz. Demircioğlu'nun 2006 yılında yaptığı araştırmada da benzer sonuçlar görülmektedir. Bu araştırmaya katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği adayları, en çok Tarih ve Coğrafya alanlarına ilgi duyduklarını belirtmişlerdir.

Alanlarında mutlu olmayan ve fırsat verilse bunu değiştirmek isteyen birçok öğretmen adayı yer bulunmaktadır. Öğretmenlik mesleği için en önemli özelliklerden biri de öğretmenin mesleğini sevmesi ve mesleğine ilişkin olumlu tutumlar geliştirmesidir. Mutsuz ve alanını sevmeyen öğretmen adaylarının varlığı, Türk eğitim sistemi için hiçte iyi olmayan sonuçlara yol açabilir. Sonuç olarak; öğretmenlik mesleğini tercih eden adayların, mesleki rehberlik kapsamında birçok özelliğinin dikkate alınarak seçilmesi, bu mesleğin geleceği açısından çok önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

ÇELİKTAN, Mustafa; ŞANAL, Mustafa; YENİ, Yeliz, (2005). "Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı;19.

DEMİRCİOĞLU, H. İsmail, (2006). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilimler Hakkındaki Görüşleri". *Bilgi*, Sayı 36, S, 113-124.

ERDAMAR KOÇ, Gürcü, (2010). "Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Stratejilerini Etkileyen Bazı Değişkenler". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (H. U. Journal of Education), Sayı;38.

GÜRBÜZ, Hasan; KIŞOĞLU, Mustafa, (2007). "Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Fen-Edebiyat ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları". *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 2, S, 71-83.

GÖMLEKSİZ, Mehmet Nuri; CÜRO, Elif, (2011). "Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Toplumsal İhtiyaçları Karşılama Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüşleri". *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı:190.

İSKENDER, Pelin, (2007). “İlköğretim Okullarında Sosyal Bilgiler Öğretiminin Öncelikleri ve Sosyal Bilgiler Öğretmeni Yetiştirmeye Yönelik Çıkarımlar”. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, Cilt;8, Sayı;1.

KARATEKİN, Kadir; AKSOY, Bülent, (2012). “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/1*, p,1423-1438.

KÖKASLAN, Bahadır; İLTER, İlhan; GÖRMEZ, Erhan, (2010). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-Kültürel Özellikleri ve Lisansüstü Eğitim İsteklilikleri Üzerine Bir Çalışma”. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11,Sayı 3, S, 277-299.

KIZILÇAOĞLU, Alaattin, (2003). “Necatibey Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Profili”. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 6, Sayı 10.

ÖZDER, Hasan; KONEDRALI, Güner; ZEKİ, Perkan Canan, (2010). “Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, cilt 16, Sayı 2, S, 253-275.

PESEN, Cahit; ODABAŞ, Akın; BİNDAK, Recep; KUDU, Mustafa, (2005). “Öğretmen Adaylarının Yetenek ve İlgileri”. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: II, Sayı:1.

SARIKAYA, Türkan; KHORSHID, Leyla (2009). “Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Cilt 7, Sayı 2.

SEZER, Adem; PINAR, Adnan; YILDIRIM, Tahsin, (2010). “Coğrafya Öğretmeni Adaylarının Bazı Profil Özellikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”. *Marmara Coğrafya Dergisi*, Sayı: 22, S, 43 – 69.